

Tilastot muutoksessa mukana

Päivikki Karhula

Laatutyöryhmä on koennut tämänkertaisen Signumin, jonka teemat keskittyvät tilastoihin ja standardeihin. Työryhmän panos oli tällä kertaa sen verran mittava, että kirjoitukset aiheesta tulevat jatkumaan myös seuraavassa numerossa. Työryhmän laadukkaaseen joukkueeseen kuuluvat Leena Horsma-Aho, Pälvi Kaiponen, Markku Laitinen, Sinikka Luokkanen, Markku Laitinen, Jarmo Saarti ja Ari Rouvari.

Laatutyöryhmä tuo alkajaisiksi terveisiä Barcelonan matkaltaan. Mielenkiintoiselta tuttavuudelta kuulostaa erityisesti UAB:n (Universitat Autònoma de Barcelona library) kirjasto, jossa on otettu käyttöön ISO-laatustandardi (ISO 9000) kirjastotyön arviointiin. Käytäntö on harvinainen, sillä laatustandardin tunnetumpia soveltajia ovat olleet suuret yritykset.

Syksy on tuonut mukanaan iloisia uutisia yhteistilastoista. Kauan odotettu KITT on avautumassa perusteellisen remontin jälkeen. Odotettavissa on sisällöltään entistä ehompi ja toiminnoiltaan vakaampi yhteistilastotietokanta. KITT-tietokannan nykytilaan johdattelee tarkemmin Markku Laitinen artikkelissaan.

Vuosien kehitystyö ja tietojen yhteen kokoaminen on avaamassa myös uusia ulottuvuuksia tietojen hyödyntämiseen. Kirjastojen tiedot alkavat mahdollistaa myös aikasarjojen tuottamisen. Kuva toiminnan kehityksestä ja sen vertailusta eri alueilla tuleekin tätä kautta entistä helpommaksi.

Tilastot elävät kohteidensa mukana. Kun kirjaston organisaatio, aineistot tai palvelut muuttuvat, on aina syytä kysyä, miten uudet alueet näkyvät tilastoissa. Sinikka Luokkanen tuo kirjoituksessaan esille monia esimerkkejä siitä, miten tilastojen käsitteille tarvittaisiin uudenlaisia rajauksia ja tarkennuksia yhteistilastoissa.

Luotettavia tilastoja ei kehitetä kertaluonteisesti, vaan tilastojen pätevyyttä on arvioitava jatkuvasti. Kirjastoissa esimerkiksi elektroniset aineistot ja verkkopalvelut, asiakasryhmien laajentuminen, uudet yhteistyömuodot ja organisaatiouudistukset edellyttävät, että niihin kohdistuvat tilastot puhuvat samaa kieltä. Luokkanen ehdottaa pysyvää ohjausryhmää yhteistilastotietokantojen pitämiseksi ajan tasalla tarvittavien muutosten kanssa. Palautetta kirjastoilta tarvitaankin.

Muutosta ovat enteilleet myös kirjastoseurojen väliset neuvottelut, joissa on jo vuosien ajan tunnusteltu mahdollisuuksia seurojen väliseen yhdistymiseen. Vaikka hanke on saanut useammassa seurassa jäsenistöltä kannatusta, vaikuttaa siltä, että yhteisen toimintamallin muotoiluun on vielä jonkin verran matkaa.

Suomen tieteellisen kirjastoseuran hallituksen kanta on ollut selkeä. Tuula Ruhanen on puhunut seurojen neuvottelukunnassa suoran yhdistymisen puolesta. Viimeaikaisista keskusteluista löytyy taustatietoja lisää uutissivuilta.

Työn, toiminnan ja etujen yhteensovittaminen onkin epäilemättä aikaa vievä hanke.

Ajatus kehityksen suunnasta näyttää kuitenkin olevan jo pitkälle hyväksytty. Voisiko toiveikkaasti sanoa, että puolet matkasta on kuljettu.